

[Fiskeriministeren]

I de år loven har været i kraft, har den været anvendt som hjemmel for forskellige reguleringer af fiskeriet. De benyttede reguleringer er gennemført efter rådgivning fra det i henhold til lovens § 9 nedsatte udvalg, som bredt repræsenterer fiskerierhvervets organisationer.

Endvidere har jeg med hjemmel i loven nedsat et rådgivende udvalg, som behandler sager vedrørende fiskerflådens fangstkapacitet i forhold til de eksisterende fiskerimuligheder.

Fiskerireguleringernes udformning er under stadig udvikling, og under hensyn til det igangværende arbejde med udarbejdelsen af en perspektivplanredegørelse for fiskerisektoren anser jeg det for hensigtsmæssigt at udskyde en egentlig revision af loven.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje Ting.

Pia Kjærsgaard (FP):

Som ordfører forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om folkeafstemning om flygtninge.

(Lovforslag nr. L 119).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Glistrup (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven.

(Lovforslag nr. L 120).

Jeg skal i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager dette.

Ole Henriksen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

(Beslutningsforslag nr. B 60).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Ingerlise Koefoed (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af et institut for børne- og ungdomslitteratur (Børnebogsinstituttet).

(Beslutningsforslag nr. B 61).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 263

1) Til arbejdsministeren af:**Ejner Larsen (SF):**

»Vil ministeren drage omsorg for, at Bedriftssundhedstjenesten og Arbejdstilsynet ufortøvet giver meddelelse til lønmodtagerne på en arbejdsplads, såfremt de på besøg på arbejdspladsen finder forhold, der er skadelige for lønmodtagernes helbred?«

Ejner Larsen (SF):

Når jeg har stillet dette spørgsmål, er det ikke mindst på grund af det, der er sket på Sønderborg Yachtværft, hvor Bedriftssundhedstjenesten havde en helt forkvaklet indstilling til, hvad dens opgaver var, men også fordi det er almindeligt, at Arbejdstilsynet, når det besøger arbejdspladser, ligesom lusker ud ad bagdøren uden at fortælle de ansatte, at der faktisk er problemer på arbejdspladsen. Jeg mener, at man her i 1987, snart 1988, har krav på at vide, hvad der er galt på éns arbejdsplads, så man kan gardere sig. Der er jo mennesker i Danmark i dag, der sætter deres helbred højere end økonomi, men det kan de kun gøre, hvis de også får de reelle oplysninger om tilstandene på deres arbejdsplads.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg er sikker på, at hr. Ejner Larsen har forståelse for, at jeg ikke ønsker at kommentere spørgsmål vedrørende Sønderborg Yachtværft, al den stund der verserer en retssag om den pågældende virksomhed. Jeg vil derfor

[Arbejdsministeren]

vende mig til det fremsatte spørgsmål, der omhandler både Bedriftssundhedstjenesten og Arbejdstilsynet helt generelt. Da der er tale om to helt forskellige instanser, for så vidt angår både deres grundlag og deres funktion, må mit svar også deles i to.

Hvad angår Bedriftssundhedstjenesten, vil jeg, som jeg gjorde i Arbejdsmarkedsudvalget forleden dag, henvide til, at et enigt Arbejdsmarkedsudvalg den 4. juni 1987 afgav en beretning, hvor man havde taget imod mit tilbud om, at jeg skulle forsøge at fungere som katalysator for forhandlinger mellem LO og DA med henblik på at skabe enighed om en udbygning af Bedriftssundhedstjenesten, og jeg fik tiden indtil udgangen af året til at løse den opgave. Året er som bekendt ikke gået endnu, og jeg er i gang med at fungere som katalysator mellem LO og DA. Og for at gøre det har det været væsentligt for mig ikke at fremkomme med egne synspunkter om de temaer, som bliver diskuteret netop med LO og DA, og da det, spørgsmålet omfatter vedrørende BST, netop bliver diskuteret, beder jeg også her om forståelse for, at jeg undlader at besvare den del af spørgsmålet, der drejer sig om BST.

For så vidt angår Arbejdstilsynet er situationen en anden. Arbejdstilsynet skal give oplysninger til virksomhederne og sikkerhedsorganisationen i henhold til § 18, og det kan gribe ind i henhold til § 77. Det har jeg ingen plan om at ændre, men det får jeg nok lejlighed til at udbyde i næste runde.

Ejner Larsen (SF):

Den forståelse, som ministeren gerne vil have, har han fået. Men der er mange ude på arbejdspladserne, der ønsker forståelse for, at netop de, som skal gå i arbejdsmiljøet, også får de reelle oplysninger.

Herefter vil jeg vende mig til spørgsmålet om Arbejdstilsynet. Det er rigtigt, at Arbejdstilsynet kan give nogle påbud, men disse påbud kommer ikke altid til medarbejdernes kundskab, og jeg synes, det er vigtigt, som jeg sagde før, at medarbejderne får de reelle oplysninger her og nu. I nogle tilfælde bliver der efter medarbejdernes mening givet nogle urimeligt lange dispensationer. I sådanne situationer synes vi det er rimeligt at de pågældende tager initiativ til at sætte deres helbred højere end økonomien. Det var det, jeg gerne ville høre arbejds-

nisterens holdning til. Lidt af arbejdsministerens holdning har han vel lov til at afsløre her.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Det er normalt sådan, at jeg meget gerne afslører min holdning, men når jeg har fået en opgave af et enigt folketingsudvalg, må jeg også forsøge at leve op til den, selv om det helt naturligt giver mig store problemer at skulle undlade at sige, hvad jeg mener.

Hvad angår spørgsmålet vedrørende Arbejdstilsynet og hr. Ejner Larsens oplysning om, at påbud ikke bliver givet videre, kan jeg henvide til, at det i henhold til § 17 i arbejdsmiljøloven er arbejdsgiveren, som skal gøre de ansatte bekendt med ulykkes- og sygdomsfarer, der er forbundet med deres arbejde. Det er altså arbejdsgiverens pligt at give de oplysninger.

I henhold til § 18 er det sådan, at hvis der bliver givet et påbud – altså den situation, hr. Ejner Larsen beskriver – har arbejdsgiveren, som er ansvarlig, pligt til at gøre sikkerhedsorganisationens medlemmer eller de ansatte bekendt med påbud, som Arbejdstilsynet giver skriftligt. Det vil sige, at en situation som den, hr. Ejner Larsen beskriver, er udtryk for lovbrud fra den pågældende arbejdsgivers side; det vil kunne indklages og den pågældende idømmes en straf.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 304**2) Til forsvarsministeren af:****Jørgen Tved (FK):**

»Kan ministeren bekræfte de oplysninger, som har været fremme i pressen om, at en bevilling på 1,4 mia. kr. til nye krigsskibe til inspektion skal gives uden for Forsvarsministeriets budget?«

Jørgen Tved (FK):

Der har i pressen været bragt oplysninger om, at et enigt Finansudvalg har bevilget 1,4 mia. kr. til indkøb eller bygning af nye inspektionsskibe, altså et krigsskib under flådens kommando og bemanded med flådens personel. Jeg vil gerne høre, om det er rigtigt, som det også har været fremme i pressen, at denne bevilling er givet ud over de normale krigsbevillinger til forsvaret.

Forsvarsministeren (Collet):

Jeg vil gerne indledningsvis fremhæve, at de skibe, der er tale om her, ikke er krigsskibe i traditionel forstand. Det er skibe, som er beregnet til at løse maritime opgaver i grønlandske og færøske farvande. Disse opgaver er hovedsagelig af civil karakter; det drejer sig om søopmåling, overvågning af forureningsforhold, fiskeriinspektion, redningstjeneste osv., og også assistance til civilbefolkningen kan komme på tale. Skibene ligner faktisk meget de fiskeriinspektionsskibe, som vi allerede har, og vi har udformet projektet i overensstemmelse med bemærkningerne til et forslag til folketingsbeslutning af 31. maj 1985. Ifølge det skal skibene kunne deltage i suverænitetshævdelsen i farvandene ved Grønland og Færøerne ved at afvise eller eventuelt opbringe fartøjer, som krænker grønlandsk eller færøsk farvand. Denne opgave kræver, at skibene er udstyrede med kanon og med nødvendigt materiel til afvisning af skibe og ubåde.

Partierne SF og Socialdemokratiet samt regeringspartierne har i Finansudvalget ved et aktstykke den 2. december 1987 tiltrådt en bevilling på 1.440 mio. kr. til anskaffelse af de fire nye fiskeriinspektionsskibe til søværnet. Der er altså ikke tale om, som hr. Jørgen Tved gav udtryk for, at der var et enigt Finansudvalg.

Endelig kan jeg sige, at udgifterne til disse fiskeriinspektionsskibe afholdes inden for Forsvarsministeriets bevillinger.

Jørgen Tved (FK):

Jeg har i hvert tilfælde fået bekræftet, at der er tale om et krigsskib. Selv om man måske har en nødforbindingskasse om bord og kan påtage sig visse redningsopgaver, er der altså tale om et bevæbnet skib, som er udstyret med både kanon og dybvandsbomber, og det er flådens personel, som bemander dette skib. Det må på den måde indgå i det almindelige krigsmateriel, der er til rådighed for forsvaret.

Det, der interesserede, var, om bevillingen var givet ud over de bevillinger, som bl.a. kan læses ud af finanslovsforslaget, som vi senere skal tage stilling til her i Tinget. Her har jeg forstået ministeren sådan, at der ikke er tale om en bevilling, der går ud over de 13,5 mia. kr., som er afsat på finanslovsforslaget.

Forsvarsministeren (Collet):

Hvad angår hr. Jørgen Tveds første synspunkt, om, at der her er tale om egentlige krigsskibe, vil jeg henholde mig til, hvad jeg sagde før. Der er tale om fiskeriinspektionsskibe, som vi har kendt dem herhjemme i mange år. De hedder altså fiskeriinspektionsskibe og kan ikke med den bedste vilje kaldes for krigsskibe.

Men jeg kan bekræfte det, jeg sagde før, nemlig at det, som det også er tilfældet med de nuværende fiskeriinspektionsskibe, er nødvendigt for at kunne hævde suveræniteten og inspicere fiskeriet på den rigtige måde at forsyne fartøjerne med kanoner og med dybvandsbomber.

Som svar på hr. Jørgen Tveds spørgsmål om bevillingerne kan jeg sige, at vi ikke har mulighed for at afholde bevillingerne uden for Forsvarsministeriets budget.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for hans svar og bede ministeren bekræfte over for Folketinget og over for hr. Jørgen Tved, at dette skibsprojekt er udført i fuld overensstemmelse med det forslag til folketingsbeslutning, som SF fik vedtaget her i Folketinget i 1985, og at der er tale om skibe, der ikke kan ombygges til fregatter eller andre krigsskibe, alene af den grund, at de kun er i stand til at gå 20 knob. Der er altså tale om en speciel type inspektionsfartøjer, og der er heller ikke noget nyt ved den finansiering, der er foretaget af dem.

Jørgen Tved (FK):

Jeg vil for forståelsens skyld bede ministeren bekræfte, at også SF stod bag denne bevilling til forsvaret til disse utraditionelle krigsskibe.

For mig at se er der ikke forskel på et skib, der er bevæbnet, og et krigsskib – det er krigsskibe. At der måske er tale om nogle begrænsninger i farten, afhænger vel af, hvad de skal bruges til. Der tages jo mange utraditionelle våben i anvendelse i denne tid. Derfor er det, at man betegner dem som utraditionelle krigsskibe, vel ikke nogen garanti for, at der ikke er tale om krigsskibe.

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg vil gerne have en bekræftelse – jeg er ikke sikker på, at jeg fik fat i det: Kommer disse skibe ikke under militær kommando?

Forsvarsministeren (Collet):

Først kan jeg bekræfte over for hr. Pelle Voigt, at skibene vil blive udført i fuld overensstemmelse med folketingsbeslutningen.

Hr. Jørgen Tved kalder stadig væk fiskeriinspektionsskibene for krigsskibe; det må stå for hans egen regning, for det plejer vi ikke at kalde dem. Men hr. Jørgen Tved kan naturligvis kalde dem, hvad han vil.

Jeg kan bekræfte, at SF i Finansudvalget på linje med en lang række andre partier stemte for anskaffelsen af disse fiskeriinspektionsskibe.

Til sidst kan jeg sige til hr. Preben Møller Hansen, at disse skibe, da de hører under Forsvarsministeriet, naturligvis bliver styret og kontrolleret fra Forsvarsministeriet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 307**3) Til sundhedsministeren af:****Birgitte Husmark (SF):**

»Vil ministeren oplyse, hvilke konsekvenser ministeren agter at tage på baggrund af Arbejds miljøfondens undersøgelse af indeklimaet i daginstitutioner samt på baggrund af artiklerne i Det Fri Aktuelt den 3. og 4. december 1987, således at børnene kan sikres et sundt miljø mindst på linje med de normer, der gælder for voksne?«

Birgitte Husmark (SF):

Baggrunden for mit spørgsmål er, at dårligt indeklima og specielt kultveile i daginstitutioner allerede blev konstateret som et stort problem for 2 år siden via mineraluldsundersøgelsen, som blev udgivet af Arbejds miljøfonden. Ud over rapportens hovedemne konkluderede man dér for det første, at der i ca. 80 pct. af de undersøgte daginstitutioner fandtes en kuldioxidkoncentration, der var højere end den af WHO foreslåede norm.

For det andet konkluderede man generelt, at de undersøgte institutioner var karakteriseret ved en stor personbelastning, altså for mange personer i for små rum, og dermed følgende utilstrækkelig ventilation.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Den i spørgsmålet omtalte Arbejds miljøfon-

dens undersøgelse er, som også fru Birgitte Husmark nu har nævnt, den rapport om indeklimaforhold i børnehaver, som i 1985 blev udfærdiget i samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi og Arbejds miljøinstituttet.

Denne rapport handler først og fremmest om mineraluldslofter i børnehaver og disses sundhedsmæssige betydning. Det fremgår imidlertid også af rapporten, at man i ca. 80 pct. af de undersøgte institutioner fandt kuldioxidkoncentrationerne højere end den af WHO foreslåede indeklimanorm.

Af rapporten fremgår det bl.a., at det generelt kan konkluderes, at det var for mange personer i for små lokaler i de undersøgte institutioner, og at ventilationen var utilstrækkelig.

Efter offentliggørelse af rapporten skrev Sundhedsstyrelsen til landets kommuner og amtskommuner og gjorde opmærksom på, at Sundhedsstyrelsen snarest ville udsende de anbefalinger, som rapporten gav anledning til. Disse anbefalinger har Sundhedsstyrelsen udsendt i november 1985, hvor man bl.a. skriver, at man skal søge at undgå en stor personbelastning i grupperum i børneinstitutioner, hvis det ikke samtidig sikres, at der i disse rum er etableret et luftskifte – og det kan eventuelt være blot åbne vinduer – som modsvarer personbelastningen.

Om kuldioxid har Sundhedsstyrelsen i øvrigt oplyst, at det i de anførte lave koncentrationer ikke i sig selv har giftvirkninger på børn og voksne, men at kuldioxid kan betragtes som en god generel indikator for indendørsluftkvalitet, hvilket er baggrunden for de af WHO foreslåede værdier.

I Danmark er der uden for arbejdsmiljøet ingen specifikke normer for indendørs luftkvalitet, således heller ikke for indeluftens indhold af kuldioxid.

Formanden:

Som bekendt er besvarelestiden to minutter. Den er overskredet for meget længe siden.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Ja, det kan jeg godt se. Så må jeg vende tilbage med det yderligere svar.

Birgitte Husmark (SF):

Problemet handler jo lige præcis om, at der

[Birgitte Husmark]

er nogle vejledende normer, og det er just derfor, at jeg spørger sundhedsministeren, hvad ministeren agter at gøre med hensyn til at få overholdt de vejledende normer. Ministeren oplyste, at man har udsendt nogle retningslinjer, og jeg er også bekendt med, at Sundhedsstyrelsen netop har genudsendt Hygiejnede- delelse nr. 6, hvor man til fulde erkender indeklimaet som et stort problem. Men det, jeg netop spørger om, er, hvad sundhedsministeren agter at gøre for, at disse regler bliver overholdt. For det skulle vel ikke forholde sig sådan, som ministeren gør rede for i sin sundhedspolitiske redegørelse, at sundhed er en privatsag, er noget, der bygger på frivillighed, for hvis vi overlader dette her til frivilligheden, er jeg temmelig overbevist om, at vi ikke kommer ret langt.

Derfor vil jeg gerne gentage mit spørgsmål: Hvad agter sundhedsministeren at gøre over for dette problem?

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg vil gerne gentage over for fru Birgitte Husmark, at det, der er meget væsentligt i denne forbindelse, er, at kuldioxid ikke i sig selv er skadelig for børn og voksne i de små doser, der her er tale om, men at kuldioxidkoncentrationen alene anvendes som middel til at sige noget generelt om luftkvaliteten.

Luftkvaliteten i de enkelte institutioner kan jo, som jeg også nævnede det, kontrolleres på forskellig vis. Som sagt er bare det at åbne et vindue også en del af ventilationen. Men jeg kan i øvrigt oplyse, at en yderligere kontrol med dette påhviler det embedslægerne at føre.

Birgitte Husmark (SF):

Det er jeg da glad for at få at vide, og jeg kan så kun spørge, hvorfor der ikke er ført en yderligere kontrol, idet Arbejdstilsynet gentagne gange har været tilkaldt til daginstitutioner og har påvist overskridelse af de normer, som gælder – ikke alene dem, WHO fastsætter, men også den højere norm, som Arbejdstilsynet fastsætter. Jeg må så konstatere, at de normer, der gælder for voksne – altså dem, Arbejdstilsynet fastsætter – kræver sundhedsministeren ikke engang overholdt; det er en sag, der bliver overladt til embedslægerne, når de på et tidspunkt har tid og ressourcer til at klare den opgave.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Må jeg yderligere i min besvarelse til fru Birgitte Husmark gøre opmærksom på, at indeklimanormer henhører under Boligministeriets ressort. Der er under Boligministeriet nedsat et koordinationsudvalg vedrørende disse indeklimaforhold, og jeg ved, at de for øjeblikket arbejder på spørgsmålet om etablering af danske indeklimanormer.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål, stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Ole Espersen: spm. nr. S 220

Tommy Dinensen: spm. nr. S 224

Carsten Andersen: spm. nr. S 229 og 231

Agerschou: spm. nr. S 232, 234 og 250

Inger Harms: spm. nr. S 240

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 244–246

Leif Hermann: spm. nr. S 248

Jytte Andersen: spm. nr. S 249

Pelle Voigt: spm. nr. S 251

Glistrup: spm. nr. S 254 og 255

Behnke: spm. nr. S 257 og 268

Jørgen Tved: spm. nr. S 258

Winther: spm. nr. S 262

Bjørn Westh: spm. nr. S 282

Spm. nr. S 220

Til trafikministeren (17/11 87) af:

Ole Espersen (S):

»Kan ministeren i fortsættelse af svaret på spørgsmål nr. S 165 oplyse, i hvilket omfang passagerer på Bornholmstrafikken, der har købt og betalt køjeplads eller bilplads, blot bliver væk ved afsejlingen?«

Begrundelse

I sit svar anfører ministeren, at de nye gebyrregler er nødvendiggjort af, at der er blevet foretaget reservationer, som ikke er blevet benyttet og heller ikke afbestilt. Reglerne er derfor indført for at modvirke reservationer, der ikke

[Ole Espersen]

med rimelig sikkerhed ønskes benyttet, samt for at inspirere til afbestilling hurtigst muligt.

Disse regler kan være rimelige, når der alene er tale om telefoniske bestillinger uden noget økonomisk ansvar for bestilleren. Men hvor en bestiller har betalt oftest flere hundrede kroner for en billet eller bilplads, er det næppe sandsynligt, at den pågældende blot bliver væk, men snarere at den pågældende ombestiller eller afbestiller for at få det udlagte beløb refunderet. I øvrigt fremgår det ikke af Bornholmstrafikkens trafikoplysning, at der skal betales gebyr ved ombestillingen.

Svar (27/11 87):

Trafikministeren (Nør Christensen):

I tilknytning til svaret på spørgsmål nr. S 165 kan oplyses, at Bornholmstrafikken i sin løbende vurdering af omfanget af ubenyttede pladsreservationer har konstateret et tiltagende omfang. Selv om personbilreservationer også hidtil har forudsat forudbetaling, har disse regler ikke kunnet modvirke dette. Det har derfor været nødvendigt at indføre skærpede regler.

Der er ikke ført statistik over antal udeblevne passagerer med reservationer; men 20-30 sådanne ledigblevne køjer og/eller 5-10 personbiler på én gang er ikke sjældent forekommende. Desværre er der eksempler på afgang med et endnu større antal ubenyttede reservationer.

Der er ikke skelnet mellem telefoniske og skriftlige bestillinger, idet der gælder samme regler for så vidt angår betalingsfrister. Hvad angår telefoniske bestillinger i sidste øjeblik eller få dage før afgang, giver disse ikke anledning til særlige problemer, idet en reservation på et sent tidspunkt forudsætter, at der er ledig plads.

I sommersæsonen og omkring weekender og højtider, hvor der er udsolgt, føler de kunder, der ikke har kunnet forudreservere plads, og som ved afgang konstaterer et antal ledige pladser, sig dårligt betjent.

De nugældende forudbetalingsfrister har i nogen grad løst det tidligere eksisterende problem, ligesom de gældende regler for afbestilling har medvirket til, at kunderne ser deres fordel i at afbestille i god tid. Imidlertid er det ikke realistisk at forestille sig en 100 pct.-løsning, og der vil også fremover forekomme kunder, der bliver væk uden at afbestille, selv om det koster et rimelig stort beløb.

Bornholmstrafikken er opmærksom på, at reglerne for ombooking ikke tydeligt fremgår af nugældende publikationer. Dette vil blive ændret ved førstgivne lejlighed.

Spm. nr. S 224

Til *miljøministeren* (17/11 87) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Agter ministeren at indføre forbud mod, at mindreårige kan købe opløsningsmidler og andre lige så skadelige stoffer i butikkerne?«

Begrundelse

Arbejdernes Fællesorganisation ved Kurt A. Nissen i Slagelse har rettet henvendelse til de forskellige politiske partier vedrørende mindreåriges frie mulighed for at købe opløsningsmidler i butikkerne. Endvidere har det vist sig, at der på nogle ungdomsskoler arbejdes med farlige lakker og væsker.

Alle Folketingets ordførere på området har udtrykt forståelse for Fællesorganisationens synspunkter.

Svar (30/11 87):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, der har svaret følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Sundhedsskadelige produkter skal forsynes med én fareetiket, som viser et andreskors, og det skal anføres, hvilke risici der er ved produktet, og hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal træffes ved brug af det. Desuden skal sådanne produkter, når de er beregnet til anvendelse til hobbybrug, i husholdningen eller lignende altid forsynes med følgende tekst: »Opbevares utilgængeligt for børn«.

I reglerne om opbevaring af farlige kemiske produkter står der: »Sundhedsskadelige, ... stoffer og produkter skal overalt opbevares forsvarligt, utilgængeligt for børn«.

Reglerne gælder også opbevaring/placering i butikker, idet det her kræves, at varerne skal være placeret uden for mindre børns rækkevidde.

Overtrædelse kan straffes med bøde, hæfte eller fængsel i indtil 1 år.

I disse regler ligger der en klar tilkendegivelse af, at der er tale om farlige produkter, som

[Miljøministeren]

skal bruges med stor omtanke, og at de skal holdes borte fra børn. Der er således ingen tvivl om intentionerne med reglerne.

Miljøstyrelsen følger nøje registreringen af de ulykker, børn udsættes for som følge af omgang med kemikalier. Det viser sig, at ulykkerne som regel skyldes brud på reglerne om opbevaring og anvendelse. Et forbud mod salg af sundhedsskadelige produkter til børn og unge kan derfor ikke antages at have den ønskede ulykkesforebyggende effekt.

Ansvar for en forsvarlig anvendelse af farlige produkter i for eksempel ungdomsskoler er institutionernes. Produktmærkning og advarsler er en vejledning for de ansvarlige.»

Spm. nr. S 229

Til *sundhedsministeren* (18/11 87) af:

Carsten Andersen (SF):

»Kan ministeren bekræfte professor, overlæge, dr. med. Tom Bolvigs udsagn om, at mængden af ordineret neuroleptica på psykiatriske afdelinger er afhængig af antallet af behandlings- og plejepersonale, og hvad agter ministeren at foretage i den anledning?«

Begrundelse

Udtalelsen af den ledende overlæge på Rigshospitalets psykiatriske afdeling fremsat til Københavns Radio den 10. november 1987 må antages at være korrekt, men også forfærdende set i lyset af, at det nu viser sig, at neuroleptica har flere skadelige virkninger end først antaget. Udtalelsen viser med al tydelighed, at medicinen således ikke gives i behandlingsøjemed, men for at dysse patienterne ned, så en mindre personalegruppe kan klare et større antal patienter.

Det er væsentligt for offentligheden at få oplysning, om ministeren agter at skride ind over for dette medicinmisbrug og derved være med til at forhindre bivirkningsskader.

Foreløbigt svar (30/11 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Til brug for besvarelsen har jeg d.d. anmodet Sundhedsstyrelsen om en udtalelse. Når denne foreligger, vil jeg vende tilbage med en endelig besvarelse af spørgsmålet.

Spm. nr. S 231

Til *industriministeren* (19/11 87) af:

Carsten Andersen (SF):

»Agter ministeren at intensivere arbejdet i Søsportens Sikkerhedsråd med hensyn til sikkerhedsudstyr i fartøjer, og vil en sådan forstærket oplysningskampagne også omfatte mindre erhvervsfartøjer og fartøjer, som lejlighedsvis bruges i erhvervsøjemed?«

Begrundelse

I en besvarelse til Retsudvalget har justitsministeren oplyst, at det ved to konkrete ulykker med efterfølgende politiuundersøgelse blev konstateret, at der om bord i det ene fartøj – med 8 ombordværende – ikke forefandt redningsudstyr eller redningsveste, og at besætningen i det andet fartøj ikke bar redningsveste ved kæntringen.

Redningsudstyret syntes klart at være i strid med det af Søsportens Sikkerhedsråd anbefalede udstyr, og det må give ministeren anledning til at forstærke oplysningen om, hvor vigtigt det er med redningsveste om bord og at bære dem i dårligt vejr.

Det er for spørgeren ikke formålet at indføre tvangsmæssige foranstaltninger, men ad oplysningens vej at fastsætte normer, som almindelige ansvarlige bådførere vil overholde.

Svar (2/12 87):

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Kommissoriet for Søsportens Sikkerhedsråd er at virke for større sikkerhed for menneskeliv til søs i fritidsbåde i danske farvande og omfatter således ikke erhvervsfartøjer. Det er imidlertid klart, at rådets oplysningsvirksomhed og kampagner også påvirker besætning og ejere af mindre erhvervsfartøjer.

Rådet virker gennem oplysning, bl.a. ved foredrag i søsportsforeninger, deltagelse i bådudstillinger, udsendelse af pjecer og film, herunder OBS-udsendelser i tv, samt deltagelse i kursus- og uddannelsesvirksomhed.

Rådet har i sin oplysning fokuseret meget på brug af redningsvest og livliner og har i flere af sine kampagner specielt henvendt sig til brugere af små både.

Det er min opfattelse, at rådets budskaber er almindeligt kendt af danske søsportsudøvere,

[Industriministeren]

at antallet af ulykker er meget lavt i forhold til det store antal personer, som driver søsportsvirksomhed, samt at de ulykker, som alligevel sker, snarere skyldes ubetænksomhed end egentligt ukendskab til, hvilke sikkerhedsforanstaltninger der bør tages.

Søsportens Sikkerhedsråd har i sidste måned færdiggjort en 10 minutters film med råd og oplysning specielt til brugere af små både – fritidsfiskere og strandjægere – en film, som lægger særlig vægt på brug af redningsvest og livline. Filmen er til rådighed for klubber m.fl., og det er hensigten at søge den vist i tv. Rådet har også i sidste måned udsendt en ny brochure om »Faren ved det kolde vand«, hvori gives råd om påklædning, brug af redningsvest, livliner m.m.

Rådet søger således til stadighed at forny og intensivere sin informationsvirksomhed og har til stadighed opmærksomheden henvendt på at anvende de medier, som mest effektivt formidler oplysningerne til de relevante brugere.

Spm. nr. S 232

Til *sundhedsministeren* (19/11 87) af:

Agerschou (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvilken forskel der er på de to lægemidler tetragynon og neogynon, samt hvorledes disse eventuelle forskelle påvirker forbrugerprisen?«

Begrundelse

Neogynon er navnet på en p-pille. Tetragynon er navnet på en fortrydelsespille. Begge præparater fremstilles af firmaet Schering A/S.

Af varedeklarationen fremgår, at begge præparater indeholder nøjagtig de samme stoffer. Den eneste forskel er prisen. Neogynon koster lidt over en krone pr. stk., mens tetragynon koster ni kroner pr. stk.

Forskellen forklares af firmaet med, at den ene pille sælges i 4 stk.-pakninger, og at den anden pille sælges i 21 stk.-pakninger.

Tilbage som forklaringsårsag står alene den rene psykologi: at det er muligt at få folk til at betale i dyre domme for en fortrydelsespille.

Svar (1/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Lægemidlerne tetragynon og neogynon er kemisk identiske.

Det af Sundhedsstyrelsen godkendte indikationsområde for de to præparater er henholdsvis postcoital antikonception, dvs. svangerskabsforebyggelse efter samleje, og svangerskabsforebyggelse.

Tetragynon markedsføres i pakninger, der indeholder 4 tabletter. Forbrugerprisen for en pakning er 34,65 kr. Neogynon markedsføres i pakninger, der indeholder 3 x 21 tabletter. Forbrugerprisen for en pakning er 97,95 kr.

Forbrugerprisen for lægemidler afhænger af apotekernes indkøbspriser, der ifølge lægemiddellovens § 23 kontrolleres af Monopoltilsynet. Spørgsmålet om prisforskellen mellem de to præparater henhører således ikke under Sundhedsstyrelsen. Tetragynons indikationsområde er snævert i forhold til neogynon og andre p-piller på markedet, hvorfor præparatets anvendelse må formodes at være tilsvarende begrænset. Om dette forhold er en medvirkende faktor til de konstaterede prisforskelle mellem de to kemisk identiske præparater, kan jeg ikke udtale mig om på det foreliggende grundlag.

Spm. nr. S 234

Til *sundhedsministeren* (19/11 87) af:

Agerschou (SF):

»Hvor store beløb benyttede medicinindustrien til reklame og reklamefremstød over for medicinalpersoner i 1981, 1982, 1983, 1984, 1985 og 1986?«

Begrundelse

Den 22. april 1982 oplyste den daværende indenrigsminister som svar på et skriftligt spørgsmål, at udgifterne til medicinindustriens reklame og reklamefremstød her i landet over for medicinalpersoner i 1980 var i størrelsesordenen 235 mio. kr. Heraf blev det anslået at dansk og udenlandsk medicinindustriens andel var på henholdsvis ca. 60 mio. kr. og ca. 145 mio. kr., medens andres, herunder Apotekerforeningens, reklameudgifter skønsmæssigt androg ca. 30 mio. kr.

Svar (1/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Sundhedsstyrelsen har i anledning af spørgsmålet afgivet følgende redegørelse, som jeg kan henholde mig til:

[Sundhedsministeren]

»Sundhedsstyrelsen har ingen opgørelser over, hvilke beløb medicinalindustrien benyttede til »reklame og reklamefremstød« over for medicinalpersoner i 1981, 1982, 1983, 1984, 1985 og 1986. Styrelsen er heller ikke bekendt med, at andre ligger inde med samlede oplysninger herom.

Ifølge publikationerne Tal og Data 1986 og 1987 anvendte virksomhederne, der er tilsluttet MEFA (Foreningen af Danske Medicinfabrikker), følgende beløb til information og reklame i årene 1981 til 1986:

1981: 54 millioner kroner.

1982: 60 millioner kroner.

1983: 66 millioner kroner.

1984: 77 millioner kroner.

1985: 88 millioner kroner.

1986: 78 millioner kroner.

De nævnte beløb omfatter reklame over for såvel medicinalpersoner som offentligheden.

Sundhedsstyrelsen har endvidere fra DAK-laboratoriet A/S fået oplyst, at DAK-laboratoriet A/S har anvendt følgende beløb til reklame over for medicinalpersoner og offentligheden i årene 1984 til 1986:

1984: 4,3 millioner kroner

1985: 5,9 millioner kroner.

1986: 8,0 millioner kroner.

DAK-laboratoriet A/S blev etableret i 1984.

Sundhedsstyrelsen er ikke bekendt med, at der findes tilgængelige tal for medicinimportørernes udgifter til reklame for lægemidler i de nævnte år. Dette har MEDIF (Medicinimportørforeningen) bekræftet.

Spm. nr. S 240

Til kultur- og kommunikationsministeren (20/11 87) af:

Inger Harms (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvad der ligger af planer for oprettelse af et museum for hjemmehæret, hvor langt man er i planlægningen, og hvor man har forestillet sig dette museum skal placeres, og grundene hertil?«

Begrundelse

Spørgeren håber, at ministeren kan afkræfte forlydender om, at en placering af museet i Frøslevlejren i Sønderjylland skulle være på tale.

Spørgeren har intet imod et sådant museum, men en placering i Frøslevlejren ville være helt hen i vejret, idet det kunne give eftertiden et forkert billede af den oprindelige modstandsbevægelse, hvis museum det er nu.

En placering i Nymindegab ville være en meget mere hensigtsmæssig placering, da det er her, hjemmehærets uddannelse foregår.

Svar (1/12 87):

Kultur og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Nationalmuseet har oplyst følgende:

Frihedsmuseet, der er Nationalmuseets 12. afdeling, har som en underafdeling Frøslevlejrens Museum, der har til huse i Frøslevlejren i det tidligere hovedvagtårn og en fangebarak (H 4).

De øvrige bygninger i lejren var, efter at civilforsvaret havde trukket sig ud af lejren, dømt til nedrivning, men i 1982 oprettede Sønderjyllands Amt og Bov Kommune i fællesskab Den selvejende institution Frøslevlejren, som siden har restaureret og til dels genopbygget en meget stor del af områdets bygninger. Disse bygninger udlejes til en række organisationer, som driver en vifte af aktiviteter, og tre af disse organisationer – Dansk Røde Kors, civilforsvaret og hjemmehæret – har tidligere forhandlet om i fællesskab at oprette museer for deres historie.

Planerne har ikke kunnet realiseres, og Dansk Røde Kors har derfor i stedet henvendt sig til Nationalmuseet (Frihedsmuseet) for at drøfte samdrift mellem det planlagte Røde Kors-museum og Frøslevlejrens Museum. Disse drøftelser er ikke afsluttet, men det skal slås fast, at civilforsvaret og hjemmehæret på intet tidspunkt har været inddraget i dem. Omvendt har Nationalmuseet (Frihedsmuseet) intet ansvar for og ingen indflydelse på, hvilke aftaler der træffes mellem f.eks. hjemmehæret og Den selvejende institution Frøslevlejren, som ejer de bygninger, som påtænkes indrettet til museum.

Spm. nr. S 244

Til sundhedsministeren (23/11 87) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvad er det præcise indhold i de vejledende retningslinier til beskyttelse mod eventuel HIV-smitte, og berettiger disse personalet på

[Pia Kjærsgaard]

Ålborg Sygehus til at træffe voldsomme foranstaltninger ved plejen af AIDS-patienter?»

Svar (2/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Sundhedsstyrelsen har i anledning af spørgsmålet henvist til Sundhedsstyrelsens »Retningslinier ved optræden af erhvervet immundefekt syndrom (AIDS)« fra december 1985. Retningslinierne er samtidig sendt direkte til spørgeren. Retningslinierne vedrører hygiejniske forholdsregler ved pleje, undersøgelse og behandling af patienter med LAV/HTLV III-infektion.

Sundhedsstyrelsen oplyser, at styrelsen anser disse retningslinier for fuldt tilstrækkelige til beskyttelse mod HIV-smitte, og styrelsen oplyser yderligere, at retningslinierne er under revision, men at der ikke forventes væsentlige ændringer i det materielle indhold vedrørende beskyttelsesforanstaltninger etc.

Jeg kan henholde mig til oplysningerne fra Sundhedsstyrelsen.

Spm. nr. S 245

Til *sundhedsministeren* (23/11 87) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvad gøres der for at informere sundhedspersonale og andre personalegrupper, så disse har tilstrækkelig viden til ikke at føle sig utrygge ved behandlingen af HIV-smittede, hvorved unødvendige foranstaltninger under plejen af disse patienter undgås?»

Svar (2/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Sundhedsstyrelsen har i en i forbindelse med spørgsmålet indhentet udtalelse anført følgende:

»Sundhedspersonalet informeres gennem de af Sundhedsstyrelsen udarbejdede retningslinier (jf. besvarelse af spørgsmål nr. S 244) samt ved det månedlige tidsskrift AIDS-NYT. Begge sendes til samtlige hospitaler.

Endvidere indeholder sundhedspersonalets fagtidsskrifter regelmæssige oplysninger om behandling af HIV-smittede.

Der er i samtlige amtskommuner etableret styregrupper vedrørende AIDS og på Amtsrådsforeningens kurser uddannet mindst 10-15

nøglepersoner i hvert amt. Både centrale og lokale instanser arrangerer regelmæssige møder, temadage, kurser og seminarer for personalegrupper. Nøglepersoner deltager ligesom mange andre i undervisning i disse mange arrangementer.

Det skal nævnes, at Sundhedsstyrelsen desuden planlægger mere målgruppebestemt informationsvirksomhed med henblik på sundhedspersonale og andre personalegrupper. Den tænkes planlagt dels som faggruppeorienteret oplysning i samarbejde med de berørte personalegrupper, dels som arbejdspladsorienteret oplysning i samarbejde med de enkelte amtskommuner, sygehuse og afdelinger.«

Jeg skal henholde mig til det af Sundhedsstyrelsen anførte.

Spm. nr. S 246

Til *sundhedsministeren* (23/11 87) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Har personalet på Ålborg Sygehus efter ministerens mening overreageret i sikkerhedshensynet under behandlingen af en AIDS-patient som oplyst i Jyllands-Posten den 8. november 1987?»

Svar (2/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Sundhedsstyrelsen har i en i forbindelse med spørgsmålet indhentet udtalelse anført følgende, som jeg kan henholde mig til:

»De i besvarelsen af spørgsmål S 244 nævnte retningslinier beskriver, hvorledes plejepersonalet bør forholde sig ved kontakt med HIV-smittede og AIDS-patienter. Disse retningslinier anses for fuldt tilstrækkelige og sikkerhedsforanstaltninger herudover for unødvendige. Reaktionen på Ålborg Sygehus som beskrevet i Jyllands-Posten den 8. november 1987 må derfor anses for overflødig.

Det er styrelsens vurdering, at overreaktioner fortsat vil kunne ses blandt personale, første gang de udsættes for kontakt med HIV-positive, men også, at det er muligt gennem oplysning at forebygge disse situationers opståen. I øvrigt henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. S 179.«

Spm. nr. S 248

Til *miljøministeren* (23/11 87) af:

Leif Hermann (SF):

»Finder ministeren det stemmende med såvel sine egne som Folketingets forudsætninger om vandmiljøplanens positive virkninger, at Hillerød Kommune har undladt at efterkomme en afgørelse fra Miljøankenævnet om nedbringelse af kommunens spildevandsudledning til Arresø inden den 1. januar 1988 under henvisning til kommunens økonomiske situation?«

Begrundelse

Ifølge dagbladet Politiken den 21. november 1987 har tilsynsrådet for Frederiksborg Amt accepteret, at Hillerød Kommune udskyder iværksættelsen af et kloakeringsprojekt under henvisning bl.a. til de gældende finansieringsbegrænsninger for kommunerne, uagtet kloakeringsprojektet er påbudt af Frederiksborg Amt og påbudet stadfæstet af Miljøankenævnet.

Svar (1/12 87):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har oplyst følgende, som jeg kan henholde mig til:

»I begrundelsen for spørgsmålet henvises der til oplysninger i dagbladet Politiken den 21. november 1987. Det fremgår af Politikens omtale af sagen, at den vil blive forelagt Miljøstyrelsen til udtalelse. Miljøstyrelsen har endnu ikke modtaget sagen, men det er fra Hovedstadsrådet telefonisk bekræftet, at en forespørgsel er på vej. Miljøstyrelsen vil, når forespørgslen er modtaget, snarest udarbejde en redegørelse om sagen.«

Jeg vil, når jeg har modtaget denne redegørelse, vende tilbage over for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg med en endelig besvarelse af det stillede spørgsmål.

Spm. nr. S 249

Til **boligministeren** (23/11 87) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan ministeren oplyse, om det er i overensstemmelse med boliglovgivningen at udbyde lejligheder i Københavns Almindelige Boligselskab til private andelsboliger, og om der fra boligselskabets side er søgt om tilladelse til en sådan udbydelse?«

Begrundelse

Ejendommene Fuglevænget, Vibehusene, Rådgård, Hvidkildegård, Østergården, Vestergården, Solgården, Søndergården, Arendal og Enghave omfattende 2.245 lejligheder drives af den selvejende institution KAB, der siden 1920-30'erne har bygget og administreret disse.

Boligselskabet har over for en enkelt afdeling givet udtryk for et ønske om at udbyde lejlighederne til private andelsboliger med krav om fortsat administration af de ti ejendomme, der drives af Københavns Almindelige Boligselskab.

Udbydelsen rejser store problemer for mange beboere, men rejser også det principielle spørgsmål om lovligheden i et sådant ønske fra selskabets side.

Svar (30/11 87):

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

De ejendomme, der ifølge begrundelsen for spørgsmålet agtes udbudt som private andelsboliger, er ikke almennyttige afdelinger.

Københavns Almindelige Boligselskab administrerer de pågældende ejendomme, der er selvejende institutioner med egne vedtægter. Ejendommene må sidestilles med private udlejningsejendomme, hvorfor de ikke er omfattet af lov om boligbyggeri, men af lejelovgivningen.

Såfremt en institutions styrelse i henhold til vedtægterne vedtager at afhænde ejendommen, skal denne derfor i overensstemmelse med de almindelige tilbudsregler i lejeloven først tilbydes de nuværende lejere som private andelsboliger. Afhændelsen skal ikke godkendes af Boligministeriet. En opløsning af institutionen vil dog efter vedtægterne forudsætte samtykke fra Københavns Almindelige Boligselskabs bestyrelse samt fra Københavns Magistrat og Indenrigsministeriet.

Spm. nr. S 250

Til **sundhedsministeren** (23/11 87) af:

Agerschou (SF):

»Hvilke resultater er der kommet ud af det arbejde vedrørende prisdannelsen på medicin, som den daværende indenrigsminister i Folketingets spørgetid den 21. november 1984 lovede at iværksætte?«

[Agerschou]

Begrundelse

I Folketingets spørgetid den 21. november 1984 stillede folketingsmedlem Jørgen Lenger et spørgsmål til indenrigsministeren om, hvorvidt prisdannelsen på lægemidler giver tilstrækkelig sikkerhed for, at patienterne får netop det præparat, som både har den bedste virkning og sælges til den laveste pris. Daværende indenrigsminister Britta Schall Holberg gav udtryk for, at der var problemer, og at hun ville indbyde relevante myndigheder og organisationer til en drøftelse af disse spørgsmål – altså bl.a. om prisdannelsen på medicin og om årsagerne til, at to faktisk identiske præparater sælges til vidt forskellige priser. Den daværende indenrigsminister lovede, at hun ville vende tilbage til spørgsmålet, når hun havde kigget på problemerne og skabt sig et bedre grundlag at drøfte tingene på. Spørgeren er interesseret i at få at vide, hvilke resultater der er kommet ud af det af den daværende indenrigsminister lovede initiativ.

Svar (2/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

I overensstemmelse med den daværende indenrigsministers tilsagn i Folketingets spørgetid den 21. november 1984 indbød Indenrigsministeriet de relevante myndigheder og organisationer til en drøftelse af spørgsmål vedrørende prisdannelsen på medicin i Danmark og i andre europæiske lande. Mødet fandt sted den 11. juni 1985.

I mødet deltog bl.a. repræsentanter fra Monopoltilsynet, Danmarks Apotekerforening, Medicinimportforeningen, Foreningen af Danske Medicinfabrikker, Foreningen af Medicinrossister, Amdsrådsforeningen og Sundhedsstyrelsen. På mødet gav de forskellige brancheorganisationer tilsagn om, at de ville fremkomme med egne undersøgelser, der kunne danne grundlag for en sammenlignende vurdering af prisdannelsen på medicin i Danmark og i udlandet.

Det fremsendte materiale fra branchen havde imidlertid en sådan karakter, at det ikke kunne danne grundlag for en tilfredsstillende undersøgelse og analyse af prisforskelle på medicin i Danmark sammenlignet med andre lande.

Der er knyttet betydelige usikkerhedsmomenter til en international sammenligning af prisdannelsen på medicin, hvoraf nogle af de væsentligste skyldes forskelle i landenes lægemiddelsortiment, herunder forskelle i fordelingen af original- og kopipræparater, valutakursbevægelser og valutaernes forskellige interne købekraft. En mangel ved prissammenligningerne er, at de ikke tager hensyn til forbruget i de forskellige lande. I de fleste lande findes der præparater, som kan erstatte de dyre originalpræparater, der fortrinsvis indgår i prissammenligningerne. Eksempelvis indgår originalpræparatet Valium, der næsten ikke sælges i Danmark, i prissammenligninger, der ikke tager hensyn til, at forbruget i Danmark koncentrerer sig om de billigere kopipræparater.

Da de foreliggende prissammenligninger alle viser, at priserne i Danmark ligger i den dyre ende, og da en eventuel ny undersøgelse alene ville bekræfte dette, blev det besluttet ikke at gå videre med undersøgelsen.

Spm. nr. S 251

Til forsvarsministeren (24/11 87) af:

Pelle Voigt (SF):

»Støtter ministeren den fuldstændig uforvarlige plan om at løse Bornholms problemer med en manglende redningshelikopter ved at fjerne en helikopter fra den grønlandske fiskeriinspektion, hvor behovet for en helikopter – også til redningsopgaver – er mindst lige så stort som på Bornholm?«

Svar (30/11 87):

Forsvarsministeren (Collet):

Forsvaret råder i dag over to helikoptertyper, der kan anvendes til redningsformål, nemlig flyvevåbnets S-61 og søværnets Lynxhelikoptere.

For at disse helikoptere i perioden med vintervej kan opretholde det nødvendige beredskab, er det nødvendigt, at de kan placeres i hangar.

Den eksisterende hangar i Rønne Lufthavn kan rumme en Lynxhelikopter, medens den noget større S-61 helikopter ikke kan komme ind i den.

For at dække behovet i forbindelse med den forventede øgede fiskeriaktivitet ved Bornholm i de kommende vintermåneder har det

[Forsvarsministeren]

derfor været nødvendigt indledningsvis at disponere en Lynxhelikopter hertil.

Med henblik på hurtigst muligt at frigøre Lynxhelikopteren til tjenesten ved Grønland har Forsvarsministeriet truffet beslutning om opførelse af en midlertidig hangar i Rønne Lufthavn, så en S-61 helikopter kan overtage beredskabet på Bornholm.

Spm. nr. S 254 Til *landbrugsministeren* (24/11 87) af:**Glistrup (FP):**

»Hvor meget har EF betalt i tilskud til tobakssektoren i hvert af de seneste fem år, og hvordan ligger det med 1988-udgifterne på området?«

Begrundelse

EF jamrer over, at man ikke kan få de dan-

ske skatteydere endnu kraftigere end den nuværende blodsugning, og Folketingets socialdemokratier går i uskøn forening ind for, at de danske skatteydere i ganske særlig grad skal udsættes for endnu større udplyndring, for at det umættelige Brysselbureaukrati kan få adgang til at frådse endnu mere end hidtil.

En af de mange barokke EF-udgifter er subsidieringen af tobaksområdet sammenholdt med, at skatteyderne må betale langt større sundhedsudgifter på grund af tobaksfremkaldte sygdomme.

Svar (2/12 87):**Landbrugsministeren (Tørnæs):**

EF's udgifter til tobakssektoren i perioden 1982-86, de budgetterede udgifter for 1987 samt udgifterne i henhold til foreløbige budgetforslag for 1988 fremgår af nedenstående tabel:

Mio. ECU	1982	1983	1984	1985	1986	Budget 1987	Foreløbigt budgetforslag 1988
Restitutioner	17,27	27,9	36,5	32,0	32,1	38,0	38,0
Præmier	573,23	614,8	711,7	819,0	733,9	769,0	861,0
Intervention	30,12	28,6	28,2	11,9	16,2	21,0	41,0
I alt	622,62	671,3	776,4	862,9	782,2	828,0	940,0

Som bekendt har Kommissionen fremsat forslag med henblik på anvendelse af budgetstabilisatorer i den fælles landbrugspolitik. På tobaksområdet indebærer forslaget en produktionstærskel på 350.000 t årligt. Denne tærskel ligger 12-14 pct. under høstudbyttet i de seneste år. Overstiger produktionen den fastsatte tærskel, nedsættes priser og præmier proportionalt hermed, dog højst med 5 pct. for 1988-89 og 10 pct. for 1989-90.

Spm. nr. S 255 Til *socialministeren* (24/11 87) af:**Glistrup (FP):**

»Hvor store har de danske skatteydere udgifter i de sidste par år været til gratis tobak inden for flygtningeområdet?«

Begrundelse

Samtidig med at der over for danskerne køres en kraftig skræmmekampagne, som advarer imod det sundhedsfarlige i at smøge tobak, har flygtningeområdet så uanerligt rigelige skatteyderbetalte bevillinger, at man gratis uddeler cigaretter m.v. til de udlændinge, der ønsker asyl i Danmark eller har opnået det.

Spørgeren går ud fra, at det af svaret vil fremgå, hvor meget butiksprisen ville have været for de pågældende tobaksvarer, uanset at flygtningeadministrationen som storaftager vel har modtaget en klækkelig mængderabat og måske endda fritagelse for at betale de store statsafgifter, hvorved regeringen belaster den gemene danske befolkning, der blot skal tjene som arbejdskulier, for at de fremmede her i landet kan få en mangefold bedre levestandard,

[Gllstrup]

end de kunne have opnået i deres hjemlande eller i andre underudviklede lande.

Svar (2/12 87):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Dansk Flygtningehjælp finder ikke inden for sin administration noget forhold, der kan have foranlediget den vildfarelse, som spørgsmålet er udtryk for: at Flygtningehjælpen skulle uddele gratis tobak til flygtninge.

Flygtninge får udbetalt kontanthjælp. Rygere blandt flygtninge kan – hvis de kan finde plads til det i deres budget – indkøbe tobak efter egen prioritering af lommepenge.

Dansk Flygtningehjælp køber ikke tobak, ej heller til møder.

Medarbejdere i Dansk Flygtningehjælp søger lejlighedsvis frihedsberøvede asylsøgere og flygtninge i fængsler. Det hænder, at de tilbyder en smøgforlegen, tilbageholdt asylsøger en cigaret af deres egne, personligt indkøbte cigaretter. Kan det være det forhold, som er misforstået af nogen?

Fra Justitsministeriet har vi modtaget en udtalelse, som vedhæftes.

Justitsministeriet
30. november 1987

Bilag

I skrivelse af 25. november 1987 (Fly kt.j.nr. 487-) har Socialministeriet anmodet Justitsministeriet om en udtalelse vedrørende spørgsmål nr. S 255 af 24. november 1987 fra folketingsmedlem Gllstrup.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Udlændinge.

Direktoratet har oplyst, at Dansk Røde Kors under de første 4 ugers ophold i et asylcenter til asylansøgere, der ikke selv er i besiddelse af midler, udleverer naturalier til dækning af personlige fornødenheder, herunder til voksne rygere 70 cigaretter om ugen. Naturalierne indkøbes af Dansk Røde Kors på sædvanlige forretningsmæssige betingelser og betales af Direktoratet for Udlændinge.

Efter 4 ugers ophold konverteres naturalieydelseerne til et lommepengebeløb, der for tiden udgør 160 kr. om ugen for en voksen asylansøger.

Justitsministeriet kan henholde sig til det af Direktoratet oplyste.

Spm. nr. S 257

Til *socialministeren* (24/11 87) af:

Behnke (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt det er tilfældet, at Dansk Flygtningehjælp afgiver løfter til kommunerne i forbindelse med flygtningeintegrationer, som Dansk Flygtningehjælp så efterfølgende ikke indfrier?«

Begrundelse

Idet der henvises til artikler i Aarhus Stiftstidende og Amtsavisen Randers/Dagbladet Djursland, mener spørgeren, at det er utilstedeligt, hvis den private organisation Dansk Flygtningehjælp lover kommunerne, at flygtningene har såvel arbejde som danskundskaber ved overgangen til kommunernes varetægt.

Det interessante ved artiklerne, der omtaler en konkret sag fra Ebeltoft, er endvidere, at det er familiesammenføringer, som volder de største problemer i retning af sprogkyndighed og erhvervsmuligheder.

Ministeren bedes i sit svar oplyse, hvorvidt der er tale om et enkeltstående tilfælde af kommunal skuffelse over Dansk Flygtningehjælp, eller om der i ministeriet løbende tilbagemeldes om disse problemer.

Svar (2/12 87):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Spørgeren har i begrundelsen præciseret, hvilke løfter han mener Dansk Flygtningehjælp har afgivet og ikke indfriet i Ebeltoft Kommune: at flygtninge ved overgang til kommunen har såvel arbejde som danskundskaber. Spørgeren beder mig oplyse, om Ebeltoft Kommune er et enkeltstående tilfælde af kommunal skuffelse, eller om ministeriet løbende får tilbagemeldinger om disse problemer.

Spørgeren henviser til ikke nærmere angivne artikler i Aarhus Stiftstidende og i Amtsavisen Randers/Dagbladet Djursland.

Socialministeriet har hverken fra Ebeltoft Kommune eller fra andre kommuner modtaget beklagelser som nævnt i spørgsmålet.

Aarhus Stiftstidende bragte den 21. november 1987 to artikler under overskrifterne »Byrådsudvalg på kant med hinanden« og »Tamiler vil volde Ebeltoft problemer«. Artiklerne nævner, at kommunens socialudvalg med kort

[Socialministeren]

frist forelagde byrådet en anmodning om en ekstra sagsbehandler og om et beløb til tolkebi-stand i forbindelse med overtagelse af en gruppe tamilske flygtninge. »Økonomiudvalget var forarget på socialudvalget, hvor man til gengæld var vrede over økonomiudvalgets afvisende holdning. Andre var mere sure på Flygtningehjælpen, fordi den overlader flygtningene til kommunen på andre vilkår end hidtil.«

Af en artikel samme dag i Dagbladet Djursland fremgår det, at borgmesteren bl.a. fandt de udarbejdede jobplaner meget kortsigtede.

Artiklerne kan dog ikke danne grundlag for den opfattelse, at Flygtningehjælpen skulle have afgivet løfte om at sørge for beskæftigelse til flygtningene i løbet af integrationsperioden. Det ville selvsagt også have været absurd at afgive et sådant løfte.

For så vidt angår dansk kundskaber nævner avisen, at skoler, børnehaver og måske dagpleje i de kommende måneder får problemer med indslusning af tamiler, »hvoraf de fleste ikke taler dansk i et omfang, så de kan begå sig«.

Det er naturligvis meget individuelt, hvor hurtigt flygtninge lærer sproget og tilpasser sig det danske samfund. At have været udsat for tortur eller levet mange år under krige og samfundsomvæltninger kan være en belastning, som forlænger tilpasnings- og indlæringsperioden.

Det er Dansk Flygtningehjælps opgave, at flygtningene kan en del dansk, har et sted at bo, er i gang med en uddannelse, erhvervsoptræning eller arbejde og kan klare sig nogenlunde i hverdagsituationer i samfundet, inden de i princippet henvises til alene at gøre brug af samfundets almindelige tilbud og service i en kommune.

Samarbejdet mellem kommunerne og Dansk Flygtningehjælp er beskrevet i pjecen: »Flygtninge i Danmark – integrationsbistand«, som i sommer blev udsendt til kommunerne.

Dansk Flygtningehjælp har oplyst, at integrationslederen i Århus Amt allerede i maj-juni 1986 havde et møde med den daværende borgmester og med kommunaldirektøren om placering af en tamilske flygtningegruppe fra august 1986 og om, hvad det på kortere og længere sigt ville indebære for kommunen. Der var yderligere kontakter i september måned og senere.

Den 9. august 1987 orienteredes kommunerne pr. brev om den overgivelse, der vil finde

sted ved årsskiftet 1987-88, samt hvilke møder og samarbejdskontakter man forudser etableret om forberedelse og overgivelse af individuelle sager. I alle disse kontakter har Dansk Flygtningehjælps medarbejdere søgt at give et realistisk billede af flygtningenes situation, forudsætninger og forventet boligsituation m.v. ved overgivelsen til kommunen.

Det fremgår af artiklerne, som det også nævnes af spørgeren, at det er familiesammenføringerne, som volder kommunen de største problemer.

Familiesammenførte uden selvstændig flygtningestatus får ikke tilbudt et integrationsprogram under Flygtningehjælpen, men er umiddelbart under kommunens ansvar.

Kommunernes Landsforening har i en henvendelse af 9. oktober 1987 til en række ministre blandt andet udtrykt ønske om, at de familiesammenførte får integrationsbistand fra Dansk Flygtningehjælp. Denne henvendelse behandles for tiden i regeringen.

Spm. nr. S 258

Til *socialministeren* (25/11 87) af:

Jørgen Tved (FK):

»Hvilke rettigheder har en borger, når en kommunal socialforvaltning bevisligt afgiver ukorrekte oplysninger til Den Sociale Ankestyrelse i forbindelse med en ankesag, og er den pågældende sagsbehandler hjemfalden til straf?«

Begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet er følgende konkrete eksempel: Borger x i kommune y ansøgte i 1986 om støtte til køb af ny bil efter bilstandslovens § 58. Amtet fandt, at x helbredsmæssigt og lægeligt var berettiget til støtte til bil, jf. Socialministeriets bekendtgørelse af 19. december 1983, § 1 og § 2, stk. 1.

Både x's egen læge samt amtets overlæge udtalte, at x har en gangdistance på 50 meter.

Amtet afviste støtte til bil begrundet i manglende kørselsbehov, hvorefter x klagede til Ankestyrelsen.

I 1987 kontaktede Ankestyrelsen socialforvaltningen i y kommune og fik ifølge Ankestyrelsens kontorrapport oplyst, at borger x kan gå 200 meter. Bl.a. på denne baggrund afviser Ankestyrelsen klagen fra x. »På baggrund af op-

[Jørgen Tved]

lysningerne om Deres helbredsmæssige og øvrige forhold skønnes De ikke berettiget til støtte til køb af ny bil.«

Efter oplysninger fra bl.a. borger x's sagsbehandler når Ankestyrelsen frem til den stik modsatte konklusion af amtets. Vurderingen af borger x's gangdistance har altså spillet en afgørende rolle.

Fælles Kurs er i besiddelse af sagsakterne i den konkrete sag, men ønsker over for ministeren at stille spørgsmålet principielt.

Svar (3/12 87):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg har bedt Den Sociale Ankestyrelse om en udtalelse.

Ankestyrelsen oplyser:

»Reglerne om støtte findes i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 645 af 19. december 1983. Ved behandlingen af sagerne anvendes endvidere Socialstyrelsens vejledning nr. 2 af 28. marts 1984.

Ankestyrelsens afgørelser træffes på grundlag af en vurdering af ansøgerens funktionsevne.

Belysningen af funktionsevnen sker ved en undersøgelse af, hvordan ansøgeren rent faktisk klarer den daglige tilværelse med sit handicap.

I forbindelse hermed foreligger der eller indhenter Ankestyrelsen nødvendige oplysninger om ansøgerens familieforhold, boligforhold, arbejds- og uddannelsesforhold samt eventuelle fritidsaktiviteter.

Herudover foreligger der eller indhenter Ankestyrelsen helbredsmæssige oplysninger om ansøgeren med det formål at få en så objektiv og dækkende beskrivelse af pågældendes situation som muligt.

I forbindelse med den lægelige beskrivelse er det hensigtsmæssigt at få belyst ansøgerens gangdistance samt tiden, det tager at tilbagelægge gangdistancen.

De nævnte sociale og helbredsmæssige oplysninger giver tilsammen grundlaget for en vurdering af funktionsevnen.

Ved behandlingen af sagerne bliver det ikke generelt tillagt afgørende vægt, hvad der er udtalt af social- og sundhedsforvaltningen om ansøgerens funktionsevne.«

Jeg kan henholde mig hertil.

Spørgsmålet om, hvorvidt en socialforvaltning afgiver oplysninger, der er bevisligt ukorrekte, og hvorvidt den pågældende sagsbehandler ville kunne straffes, hører under vores almindelige straffelovgivning. Det er derfor et almindeligt domstolsspørgsmål.

Endvidere kan jeg oplyse, at en borger altid har mulighed for efter forvaltningslovens § 9 at få aktindsigt i sin sag, inden afgørelsen træffes. Borgeren har herved lejlighed til at gøre sig bekendt med de oplysninger, der foreligger i sagen, og som indgår i afgørelsen af pågældendes sag.

Hvis det, efter at Ankestyrelsen har truffet afgørelse, skulle vise sig, at kommunen bevisligt har afgivet ukorrekte oplysninger, vil der være mulighed for, at Ankestyrelsen genoptager sagen.

Spm. nr. S 262

Til *sundhedsministeren* (25/11 87) af:

Winther (V):

»Vil ministeren tage initiativ til, at de praktiserende læger, der ønsker at have åben konsultation lørdag formiddag kl. 8.00–12.00, får denne mulighed?«

Begrundelse

Mange patienter ønsker at kunne kontakte lægen, når de har fri fra arbejde.

Svar (2/12 87):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Reglerne for de alment praktiserende lægers konsultationstider er fastsat i landsoverenskomsten om almen lægegerning mellem Praktiserende Lægers Organisation (PLO) og Sygesikringens Forhandlingsudvalg (SFU).

Det er således SFU, der forhandler overenskomsten på det offentliges vegne.

Der forhandles i øjeblikket om ændring af landsoverenskomsten om almen lægegerning, og jeg mener ikke, at der i denne situation er grundlag for at rejse nye spørgsmål over for overenskomstparterne.

Spm. nr. S 268

Til *kultur- og kommunikationsministeren* (26/11 87) af:

Behnke (FP):

»Hvorledes agter ministeren at sikre, at Danmarks Radio overholder almindelige regler for programvirksomhed nu, hvor der ikke længere er et Radioråd?«

Begrundelse

Tidligere var det således, at klager over udsendelser i Danmarks Radio gik til behandling i Radiorådet, der så kunne udøve efterkritik på udsendelserne.

Nu er der ikke noget Radioråd, men en administrativ bestyrelse.

Den 20. november 1987 bragte Danmarks Radio P 1 udsendelsen »Radiobiografen« fra kl. 14.00 til 16.00.

Kl. ca. 15.50–16.00 var der et interview med nogle personer på Christiania. Disse blev i interviewet ved med at opfordre til demonstrationer og andre aktiviteter med angivelse af mødestedspunkter, steder osv.

Medarbejderen fra DR afbrød ikke meddelelserne, og disse blev derfor bragt fuldt ud i udsendelsen.

Lokalradioer og andre har ved tidligere sager fået en helt klar melding om, at den type meddelelser ikke må udsendes over radio.

Derfor bedes ministeren oplyse, hvorledes han agter at sikre, at Danmarks Radios udsendelser lever op til almindelige bestemmelser om radiovirksomhed nu, hvor der ikke er noget Radioråd til at efterkritisere.

Svar (2/12 87):

Kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Med den nye lov om Danmarks Radios styrelse m.v., der trådte i kraft den 1. oktober 1987, er der etableret en klar kompetencefordeling mellem institutionens bestyrelse og driftsledelse, også for så vidt angår programvirksomheden.

Bestyrelsen har ifølge radio- og fjernsynsloven det overordnede ansvar for hele virksomheden – herunder for programvirksomheden – i Danmarks Radio. Bestyrelsen skal ifølge loven fastsætte de almindelige retningslinjer for Danmarks Radios virksomhed, og bestyrelsen vil således skulle forholde sig til, hvorledes Danmarks Radio generelt opfylder sine programforpligtelser.

Driftsledelsen har ifølge loven det daglige programansvar og varetager den daglige administrative og økonomiske ledelse af Danmarks Radio. Driftsledelsen skal således påse, at programvirksomheden udøves under iagttagelse af radio- og fjernsynslovens regler herom – og de i henhold hertil fastsatte regler – samt naturligvis reglerne i den øvrige lovgivning (herunder straffelovgivningen).

Denne kompetencefordeling kommer også til udtryk i, at det er generaldirektøren, der træffer afgørelse i sager om klager over bestemte programmer eller programserier.

Generaldirektørens afgørelse kan ifølge radio- og fjernsynsloven af den, afgørelsen vedrører, indbringes for et nævn, Radionævnet, inden 4 uger efter, at generaldirektørens afgørelse er meddelt den pågældende.

Radionævnet kan pålægge Danmarks Radio at berigtige fejlagtige oplysninger om faktiske forhold, der er udsendt af Danmarks Radio, og kan træffe afgørelse om berigtigelsens indhold, form og plads. Radionævnet kan ikke i øvrigt træffe afgørelser, der er bindende for Danmarks Radio, men kan alene fremsætte sin opfattelse af sagen.

Radionævnets udtalelser offentliggøres, og nævnet kan i det enkelte tilfælde pålægge Danmarks Radio at give meddelelse om den af nævnet afgivne udtalelse i sine udsendelser og kan bestemme, på hvilken måde og i hvilken form dette skal ske.

Jeg skal endvidere henlede opmærksomheden på, at der ifølge radio- og fjernsynsloven skal nedsættes et programråd, som har til opgave at drøfte generelle spørgsmål vedrørende Danmarks Radios programvirksomhed i form af en efterfølgende generel vurdering af udsendelsesvirksomheden.

I begrundelsen for spørgsmålet hedder det:

»Lokalradioer og andre har ved tidligere sager fået en helt klar melding om, at den type meddelelser ikke må udsendes over radio.«

Denne opfattelse beror dog på en misforståelse. Jeg henviser i denne forbindelse til lokalradio- og -tv-udvalgets rapport »Nærradio og lokal-tv« (Betænkning nr. 1116, 1987), hvor spørgsmålet om lovligheden af opfordringer til demonstrationer i lokalradioudsendelser er belyst (s. 113 ff).

Spm. nr. S 282

Til kultur- og kommunikationsministeren (27/11 87) af:

Bjørn Westh (S):

»Kan ministeren i hovedtal oplyse, hvad de enkelte virksomheder Danmarks Radio, JTAS og KTAS i årene 1986 og 1987 har foretaget af indkøb i udlandet, og om der i forbindelse med disse indkøb er aftalt mod- og/eller kompensationskøb, og i hovedtal oplyse beløbene for mod- og kompensationskøb?«

Begrundelse

Hvis indkøb ikke kan foretages i Danmark, er det vigtigt for at sikre beskæftigelsen, at der samtidig med, at store ordrer placeres i udlandet, søges aftalt modkøb eller kompensationskøb i Danmark. Også fordi modkøb er en af de måder, hvorpå den danske elektronikindustri kan styrkes.

Svar (2/12 87):

Kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Fra Danmarks Radio er indhentet følgende oplysninger, hvortil der henvises:

»Til udskiftning og modernisering af tekniske anlæg til radio- og tv-produktion har Dan-

marks Radio i årene 1986 og 1987 anskaffet teknisk materiel til et samlet beløb af ca. 190 mio. kr.

En overslagsmæssig opdeling af oprindelseslande viser, at en fjerdedel vedrører materiel fremstillet i Danmark, halvdelen i øvrige EF-lande og den resterende fjerdedel lande uden for EF. Indkøbene er som altovervejende hovedregel foretaget igennem danske forhandlere.

Anskaffelsernes karakter af udskiftnings- og moderniseringsarbejder har bevirket, at indkøbene er foretaget som et stort antal enkeltordrer hver på relativt små beløb. De to største enkeltordrer i perioden er således på hver ca. 15 mio. kr. og er givet til danske firmaer. Største enkeltordre til en udenlandsk leverandør er på ca. 6 mio. kr.

Mod- eller kompensationskøb er ikke diskuteret i forbindelse med de nævnte indkøb, og det anses ikke for sandsynligt, at et initiativ i så henseende ville have ført til et positivt resultat i betragtning af den enkelte kontrakts begrænsede værdi for sælgeren.

For god ordens skyld skal det oplyses, at der i ovennævnte anskaffelser ikke er medregnet indkøb af programstof.«

Om størrelsesordenen af KTAS' og Jydsk Telefons indkøb af telemateriel i udlandet i 1986 og 1987 kan oplyses følgende:

	1986	1987
KTAS.....	ca. 390 mio. kr.	ca. 390 mio. kr.
Jydsk Telefon	ca. 340 mio. kr.	ca. 340 mio. kr.

Beløbene er eksklusive moms.

Det kan endvidere oplyses, at langt de fleste indkøb fordeler sig på meget forskelligartede produkter fra et stort antal udbydere. Der er således tale om beløbmæssigt relativt små enkeltkontrakter. Allerede af den grund er kompensationskøb og modkøbsaftaler normalt ikke mulige at realisere i praksis.

I forbindelse med et udbud, som P&T, Jydsk Telefon og Fyns Telefon i 1980 foretog på indkøb af digitalt centraludstyr, blev der imidlertid stillet krav om indgåelse af modkøbslignende arrangementer i forbindelse med eventuel leverance af dette udstyr. Med vinderen af denne licitation, LM Ericsson, er der herefter indgået en aftale, i henhold til hvilken LM Eric-

sson forpligter sig til at indkøbe for et antal millioner kroner pr. år i Danmark. Endvidere er der efterfølgende indgået en særlig kompensationsaftale med LM Ericsson, der muliggør dansk medproduktion af en lang række af de komponenter, der indgår i leverancerne. I 1982 er KTAS indtrådt i det nævnte aftalekompleks.

Alt i alt indebærer aftalekomplekset, at der for samtlige danske televirksomheders indkøb af centraludstyr hos LM Ericsson af størrelsesordenen i alt ca. 200 millioner kroner pr. år i 1986 og 1987 foretages modkøb eller medproduktion i Danmark for et nogenlunde tilsvarende beløb.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forespørgsel nr. F 14:*

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om ændringerne i supermagternes strategi for så vidt angår nordområderne, og hvad agter ministeren at foretage for at fastholde Norden som lavspændingsområde?«

Af Jens Thoft (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 10/11 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 17/11 87).

Begrundelse

Jens Thoft (SF):

Der sker i disse år en voldsom flådeoprustning i de nordlige havområder. Fra at have været et lavspændingsområde inddrages den nordlige NATO-flanke i stigende grad i supermagternes konfrontationer. Med den nye amerikanske maritime strategi og det stærkt foruroligende antal krydsermissiler med atomspræghoveder – det drejer sig om ca. 2.000 stk. – som er under udplacering på skibe, vokser faren for, at de nordiske havområder bliver det sted, hvor det går galt. Det bør derfor være den danske regerings opgave, så vidt det overhovedet er muligt, at medvirke til at genskabe de nordlige havområder som lavspændingsområde. Netop i går underskrev supermagterne aftalen om nedrustning for så vidt angår de såkaldte Europæiske Teater-våben. Det er derfor vigtigt at sikre, at disse atomvåben, som nu bliver skrottet på landjorden, ikke bare bliver flyttet ud på skibe til søs, ud på havet, hvor risikoen for konfrontationer mellem supermagterne er væsentlig større end på landjorden.

Den sovjetiske ministerpræsident, Gorbajov, foreslog i en tale i Murmansk i oktober, at der blev optaget forhandlinger for at begrænse den sømilitære aktivitet i de nordlige havområder sådan, at større sømilitære øvelser blev notificeret, ligesom han foreslog, at man overvejede at forbyde flådeaktivitet i særlige zoner, herunder internationale stræder, efter fælles overenskomst naturligtvis.

Jeg er da opmærksom på, at Sovjet med sine store flådehavne på Kolahalvøen har en særlig interesse i at lægge hindringer for USAs nye aggressive maritime strategi i disse områder. Men alligevel synes jeg, at den danske udenrigsmini-

sters entydigt negative svar på disse forslag var en bedrøvelig affære. Man burde da som et minimum optage kontakt med Sovjet med det formål at få konkretiseret disse forslag. Men i dette spørgsmål såvel som i spørgsmålet om at gøre Østersøen atomvåbenfri som led i den nordiske atomvåbenfri zone forholder regeringen sig negativt, på trods af at regeringsmedlemmer benytter enhver lejlighed til at udtrykke bekymring over de mange sovjetiske atomvåbenudrustede skibe, som sejler gennem de danske stræder. Hvorfor dog lade Sovjetunionen slippe så billigt ved slet ikke at foretage sig noget, ved overhovedet ikke at undersøge, hvad der konkret ligger bag de sovjetiske udspil? Med den nye aggressive militære maritime strategi satser USA på at opbygge en evne til at kunne lamme den sovjetiske flåde i sine havne. En sådan evne ligner efter min mening til forveksling en førsteslagsevne. Når det kombineres med den forskning, USA med dansk tilladelse gennemfører ved Station Nord i antiubådskrigsførelse under isen, og når det kombineres med klare amerikanske signaler om, at konflikter andre steder i verden udmærket kan blive bevaret i de nordlige havområder, så er der grund til at råbe vagt i gevær.

Derfor har SF i dag rejst denne forespørgselsdebat. Vi ønsker at få sat fokus på forvandlingen af det nordiske område til et konfrontationsområde for supermagterne, for vi betvivler, at dette er i nordisk og i dansk interesse.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne takke forespørgerne for at give mig en anledning til en grundig beskrivelse af et emne, der ofte bliver behandlet alt for overfladisk i debatten herhjemme, nemlig spørgsmålet om hele baggrunden for, at det nordiske område ikke længere er et lavspændingsområde. Forespørgslen drejer sig om de såkaldte nordområder, som har en geografisk meget central placering imellem Sovjetunionen og USA. Det ser vi jo normalt ikke, når vi kigger på et verdenskort, som det plejer at se ud, men hvis vi kigger på en globus ovenfra, kan vi se, hvor centralt nordområderne ligger. Med disse områder tænkes der først og fremmest på Polarlhavet, Barentshavet, Norskehavet, Grønlandshavet og Nordatlanten samt de tilstødende landområder. Man kan sige, at Østersøen og